

LECY EDLAWY. YAL LE. AD. IAY DSEY LECY IEDWA. YAWO FI. FAW IAWA.
IYEWL IAWYAW. YAWO. YSY ADLY LECY EDLAWY LECY DE. FAWY FI. FAWY
YAWO AWAWAW. IYEWL IAWYAW. YAWO. AW FI. FAWL AWAWL IAWYAW. YAWO
AWY LEAWL IAWYAW. YAWO AWAW AWAW AWAWL EDLAWY. IYEWL IAWYAW.
FA! YAL FAW. AWYAW YAW. IAWYAW. YAWO. LE. AWLAW YAL AWY AWY AWY
YAWL IAW AWLAW IAW, IAW AWAWAW AWY :

לְהַלְלֵךְ וְלִשְׁבַח

כֹּהֵן
(4)

עֲשֵׂה יְשׁוּעָה - יְיָ אֱלֹהֵינוּ עֲבֹדְךָ עֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה :
 יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה :
 עֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה :
 עֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה :
 עֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה :
 עֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה :
 עֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה וְעֲשֵׂה יְשׁוּעָה :

עֲשֵׂה
[4]

לְהַלְלֵךְ

כֹּהֵן

הגלות ברוחניות והוא סיבה גם על גלות הגשמי. וכברי לצאת מהגלות ולכוא להגאולה (הגשמית) צריך לתקן תחלה את סיבת הגלות שהוא החטא, והוא ע"י התשובה שע"י מתקנים את החטאים שהם הגלות הרוחני, שע"י כמילא יוצאים גם מהגלות הגשמי. ולכן אמרו⁸ אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, דהגם שיש פלוגתא בין ר"א ור"י, הנה הפלוגתא הוא רק באופן התשובה, אם התשובה יהי ע"י שמעמיד עליהם מלך קשה כהמן או אשר ישראל מעצמם עושים תשובה, אבל זהו לכל הדיעות אשר הגאולה תבוא ע"י התשובה דוקא. וכמ"ש הרמב"ם⁹ הוכיחו ישראל שיעשו תשובה ומיד נגאלים. והיינו דענין הגאולה הרוחנית הו"ע התשובה (שהגלות הרוחני הוא החטא כנ"ל והגאולה הרוחנית הוא התשובה). ולכן בהגילויים שיתגלו ע"י מלך המשיח יהי ענין התשובה, דמשיח אתא לאתבא צדיקייא בחיובתא¹⁰, שהתשובה הוא הגאולה ברוחניות והיא סיבה גם על הגאולה בגשמיות.

וזהו"ע ד' לשונות של גאולה, דכללות ענין הגאולה הו"ע התשובה, הנה התשובה ישנם ד' מדרגות (כמשי"ח), ר' מדרגות שבתשובה הם הדי' לשונות של גאולה. ר' לשונות אלו שייכים בעיקר לגאולת מצרים ולגאולה העתידה, להיות שהם גאולות שלימות, דשאר הגאולות אינם גאולות שלימות. אבל גאולת מצרים היתה גאולה שלימה וכפרת הגאולה העתידה היא גאולה שלימה שאין אחרי' גלות, לזאת הנה גם בתשובה צריך להיות ג"כ שלימות התשובה, היינו כל הדי' מדרגות שבתשובה, דע"י שלימות התשובה נעשה שלימות הגאולה. וכן הוא ג"כ בעבודה ככל יום יום, דבכל יום צ"ל זכירת מצרים, הנה בהעבודה שבכל יום יום צ"ל ג"כ הדי' כחי' שבתשובה, והם ד' פעמים אמת. דהנה כללות ענין התשובה הוא פארבינדן זיך מיטן זאמת הדי' לעולם¹¹, דע"י החטא נעשה נפרד מהדי' ע"י התשובה ונערט ער פארבונדן מיט (הדי' תירי) אמת הדי', וזהו ד' פעמים אמת שהם ד' אופנים בתשובה, ד' בחינות באמת הדי', שהם כנגד הדי' אומיות דשם הדי'. וכמבואר בלקי"ת¹² בארוכה ענין ד' בחינות שבתשובה, דתשובה הוא תשוב ה"א, ה"א תתאה הוא תשובה תתאה. ה"א עלאה הוא תשובה עלאה, והם שחים שהם ארבע, לפי שבכל אחד מהם (כין בתשובה תתאה ובין בתשובה עלאה) ישנם כ' אופנים מלמטה למעלה ומלמעלה למטה.

בס"ד. ש"פ ואורא, מבה"ח שבט, ה'תש"ח"

(הנחה בלתי מוגה)

לכן אמור לבני ישראל אני הוי' והוצאתי אתכם גוי' והצלתי גוי' וגאלתי גוי' ולקחתיו גוי'², ואיתא כמדי"ר³ אשר ד' לשונות של גאולה הן כנגד ארבע גויות שגזר עליהן פרעה וכנגדן תקנו חכמים ד' כוסות. ובמדי"ר פ' וישב⁴ איתא אשר הדי' לשונות של גאולה הם כנגד הדי' גלויות. דמוכן מזה אשר בהדי' לשונות נכלל גם הגאולה העתידה. ובאמת הנה גם מדברי המדרש הנ"ל (שכפ' ורא) מוכן אשר הדי' לשונות שייכים להגאולה העתידה, דמאחר שאמר אשר כנגדן תקנו חכמים ד' כוסות, ובענין הדי' כוסות ידוע אשר כ' כוסות הראשונות שייכים לגאולת מצרים וכ' כוסות השניות וכפרט כוס הרביעי שייך לגאולה העתידה, א"כ מוכן אשר גם לדברי המדרש הנ"ל, נרמז הגאולה העתידה בהדי' לשונות של גאולה. וכן איתא ג"כ בזהר⁵ אשר ד' פעמים אמת שאומרים קודם עזרת רדי' פעמים אמת שבעזרת הם כנגד ד' לשונות של גאולה. הרי מוכן מדברי הזהר אשר בענין ד' לשונות של גאולה יש כזה כ' ענינים, שהרי אומרים כ' פעמים ד' פעמים אמת. קודם עזרת ובעזרת. וא"כ מוכן שבהדי' לשונות של גאולה ישנו כ' ענינים, ענין א' בהדי' לשונות של גאולה הוא הדי' לשונות כמו שהוא בגאולת מצרים כנגד הדי' גזירות, וענין הב' בהדי' לשונות הוא כמו שהם כנגד הדי' גלויות ונכלל בזה הגאולה העתידה. וא"כ הרי מדברי הזהר הוי' הוכחה נוספת אשר כ' מדרשים אלו לא פליגי אהדי', שהרי בהדי' פעמים אמת או רואים שאומרים כ"פ ד"פ אמת, וא"כ מוכח שישנו לב' הענינים, אלא דמר אמר חדא ומר אמר חדא, אבל באמת ישנו לב' הענינים.

וירובן זה בהקדים תחלה כללות ענין הגלות והגאולה. דסיבת הגלות הוא החטא כמאמר⁶ ומפני חטאינו גלינו מארצנו, והיינו שענין הגלות ברוחניות הוא החטא, דזהו גלינו מארצנו דלמה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה⁷, הנה ע"י החטא גלינו מבחי' ארץ זו, והיינו שהחטא הוא ענין

דייקא) ונמצאת בכינה, ולכן איתא לפעמים³³ הלשון אורייתא בכינה נפקת. ודיוק ב"י³⁴ הוא אורייתא מחכמה נפקת (נפקת דייקא) אבל שרשה הוא בכתי ובפנימיות הכתי. הנה מצד ב' כתי' אלו בתורה, כמו שהיא בכינה וכמו שהיא בחכמה (ובכתר), מצד זה הם ב' הענינים שבתורה, שמשמה שלום בפמשמ"ט ובפמשמ"ע. דלשום בפמשמ"ט הו"ע יחוד ז"א ומלכות, וכתי שיהי יחוד ז"א ומלכות שהוא יחוד קוב"ה ושכינתו' הוא ע"י התורה כמו שהיא בכינה. דהגם אשר הבינה עצמה נק' בשם שכינה, הנה מה שהבינה נק' בשם שכינה הוא לגבי החכמה דוקא, אבל לגבי ז"א ומל' הרי הבינה היא חופה המקפת על שניהם כשורה, וכמבואר ע"פ³⁴ על כל כבוד חפה, שהבינה היא מקפת לז"א ולמל' כשורה, ולזאת הנה ע"י הבינה נעשה יחוד קוב"ה ושכינתו'. והיינו שגם לבחי' תשובה תתא צריך לזה עסק התורה, לפי שע"י הבינה שהוא אור שלמעלה משניהם עי"ז דוקא אפשר להיות יחוד. אמנם כל זה הוא התורה כמו שהיא בכינה. אמנם בחי' משים שלום בפמשמ"ע הוא בחי' תשובה עילאה, יחוד י"ה, שזה נעשה ע"י התורה כמו שהיא בחכמה (ובכתר) שע"י נעשה יחוד י"ה מלמטה למעלה והוא העלאת ה"א עילאה לבחי' יו"ד, וגם ענין יחוד י"ה מלמעלה למטה והוא המשכת בחי' יו"ד לבחי' ה"א עילאה. וההפרש בעבודה מלמטלמ"ע הוא העבודה באות ה"א עילאה, בחי' בינה, והעבודה דתשוע' בינה לחכמה, שהעבודה מצד הבינה הוא העבודה דאהבה, והעבודה מצד החכמה היא העבודה דיראה.

וְזָחַן כללות סדר עבודת התשובה מלמטה למעלה, דתחילת העבודה הוא סוד מרע והוא העבודה דקבלת עול מלכות שמים, שעוקף את כל רצונותיו ע"י שמשעבד את עצמו לאלקות. וכמו ער"מ כאשר העבד משעבד עצמו להאדון הרי במילא נעקרו כל רצונותיו לפי ששעבד עצמו כולו להאדון, והוא העבודה דקבלת עול מלכות שמים, שהוא תנועה כללית שמשעבד את עצמו לאלקות שע"י במילא אין לו שום רצון אחר כלל, והוא העבודה דסוד מרע. העבודה בבחי' ה"א תתא, המשכת אור המלא כנ"ל. ואח"כ הוא העבודה דועשה טוב והוא העבודה דקבלת עול מצות, דבעבודה זו ישנם הרגשים פורטים, שהרי המצות הם תרי"ג ארתי"ג וא"כ בהעבודה דקבלת עול מצות ישנו ההרגש של הגילויים הנמשכים ע"י המצות, והוא הרגש של אהבה, דהעבודה

מלמעלה למטה. דהנה ענין תשובה תתא הוא חיבור אות ה"א תתא עם אות וא"ו, שהוא יחוד ז"א ומלכות, יחוד קוב"ה ושכינתו', דמלכות הוא בחי' שכינתו', אור המלא, וז"א הוא בחי' קוב"ה, אור הסוכב. והיחוד דז"א ומלכות אפשר להיות בכ' אופנים, העלאת ה"א תתא לבחי' וא"ו, שהוא תש"ת מלמטלמ"ע, והמשכת אות וא"ו לבחי' ה"א תתא שהוא תש"ת מלמטלמ"ט. וזהו ההפרש בין העבודה דסוד מרע להעבודה דועשה טוב, שהעבודה דסוד מרע הוא תש"ת מלמטלמ"ע, תשוב ה"א תתא שמשכיב את השכינה למקורה ושרשה כנ"ל, וכל עבודתו הוא בקבלת עול מלכות שמים לעקור את רצונותיו הזרים ולקבל עליו עול מל' שמים, שהוא העבודה בבחי' ה"א תתא, אור הממלא, להעלותה למעלה. והעבודה דועשה טוב הוא העבודה דקבלת עול מצות, שהוא העבודה בבחי' אות וא"ו, המשכת אור הסוכב מלמעלה למטה.

וְהָנָה כ' עבודות אלו דסוד מרע ועשה טוב הם ב' הלשונות של גאולה והוצאתי אתכם גו' והצלתו. והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים הוא העבודה דסוד מרע, דזהו"ע סבלות מלשון משא, שהחטא ועון נק' בשם משא וכמ"ש³⁵ עם ככד עון, דלהיות אשר העון הוא היפך הקדושה והחיות, דקדושה שהוא חיות אין בזה משא, וע"ד ההלכה אשר החי נושא את עצמו³⁶, אבל העון שהוא היפך הקדושה הוא משא, וזהו והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים שהוא העבודה דסוד מרע. והצלתו אתכם הוא העבודה דועשה טוב, דוהצלתו הוא מלשון צל ומלשון הצלה, והצלתו מלשון צל, שהמצות נק' בשם צל כנ"ל לפי שעל ידם נמשך האורות מקיפים כנ"ל. וגם הוא מלשון הצלה לפי שבהעבודה דועשה טוב הוא ניצול מן הרע בדרך ממילא, לפי שאור מקיף מסמא את עיני החיצונים, ולזאת הנה ע"י העבודה דועשה טוב הוא ניצול מן הרע בדרך ממילא.

וְהָנָה אחרי העבודה דסוד מרע ועשה טוב, צריך להיות העבודה דבקש שלום ורפתו, דשלום הוא עסק התורה כמרו"ל³⁷ כל העוסק בתורה משים שלום בפמליא של מטה ובפמליא של מעלה. דהנה ענין השלום הוא יחוד וחיבור ב' הפכים ע"י אור שלמעלה משניהם. וזהו"ע שהתורה משים שלום בפמשמ"ט ובפמשמ"ע, דהנה בתורה יש ב' כחינות כמאמרי³⁸ אורייתא מחכמה נפקת, ויש בזה ב' דיוקים³⁹, דיוק א' הוא אשר אורייתא מחכמה נפקת (נפקת

שנאמר לי אינו זו לעולם³⁸, הנה כאשר עבודתו הוא כיר"ע ובכניסו למציאות שמחבטל ממיציאותו לגמרי, אזי הוא דבוק בהעצמות, אשר אז אינו זו לעולם, שאין בעבודתו שום הגבלות ושום שינויים.

והנה ד' לשונות אלו הוצרכו להיות כולם ביציאת מצרים, לפי שיצי"מ הוא הכנה למ"ת כמ"ש³⁹ בהוציאך את העם ממצרים תעבדו את האלקים על החר הזה, והתורה נמשכה ע"י ד' אותיות הוי', דלהיות שהתורה היא המשכת העצמות שנמשך למטה, כמ"ש במ"ת אנכי הוי' אלקיך, שהתורה נמשכה מבחי' אנכי שהוא העצמות ונמשך עד למטה מבחי' אלקיך, הנה המשכה הוצרכה להיות ע"י ד' אותיות הוי', דזהו אנכי הוי' אלקיך דבכ"י שהתי' המשכה מבחי' אנכי לבחי' אלקיך הוא ע"י חחי' הוי', צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות. וזהו מ"ש במדרש⁴⁰ שכשנתן הקב"ה את התורה למשה אמרה ד' פעמים בינו לבין עצמו ואח"כ נתן כו' וכמ"ש⁴¹ אז ראה יוספה הכינה וגם חקרה. שיש כאן ד' מדרגות, המשכה ע"י ד' אותיות הוי', צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות, אז ראה הוא המשכה מבחי' ראי' דחכמה, הכינה וגם חקרה הוא המשכה מבחי' כינה ורא', וספרה הוא המשכה כמל'. הנה כשם שהמשכת התורה מלמעלה למטה הי' ע"י ד' אותיות הוי', הנה כמור"כ הוא גם כצי"מ שהוא הכנה למ"ת, צריך להיות העבודה בדרך מלמעלה"ע בכל הדי' אותיות, לפעול הגאולה מכל המיצרים והגלויות שלזה צריך להיות תשובה שלימה, והוא ע"י עבודת התשובה גם בבחי' הוי"ד דשם הוי', ע"י עבודת התשובה והגאולה בשלימות, ע"י אפשר לקבל את התורה מהעצמות שיומשך למטה.

וכמו כן הוא גם בהעבודה שבכל יום ויום, שצריך להיות העבודה דיצי"מ בכל יום ויום ככדי לקבל את התורה שנמשכת מלמעלה למטה בכל יום, ולכן צריך להיות ג"כ עבודת התשובה בכל ד' בחי' הני"ל. דזהו מה שאומרים ד' פעמים אמת, דבחי' אמת הוא בשם הוי' דוקא, כמ"ש⁴² וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב כאל שרדי ושמי הוי' לא נודעתי להם ופירש"י לא ניכרתי להם במדת אמיתית שלי, דהגם אשר גם שם אל שרדי הוא אמת אבל עיקר ענין האמת הוא בשם הוי' דוקא, וזהו ד' פעמים אמת שהם ד' אופנים בתשובה, ככל הדי' אותיות, דבחי' ואמת הוי' לעולם. דהגם אשר כללות שם הוי' הוא אמת אבל כפרטיות ישנם ד' מדרגות כאמת, שהם הדי' אותיות דשם הוי' כני"ל.

דקבלת עול מ"ש הוא כיראה והעבודה דקבלת עול מצות הוא באהבה³⁵ שע"י הוא המשכת אור הסוכב, והוא העבודה בבחי' אות ואי". ואח"כ צ"ל העבודה באהבה רבה שמצד בחי' כינה, ה"א עילאה, והוא אהבה רבה שלמעלה מטעם ודעת, דהאהבה שכאות ואי"ו הוא אהבה זוטא שעפ"י טו"ד והאהבה שמצד בחי' ה"א עילאה הוא אה"ר שלמעלה מטו"ד. ואח"כ הוא העבודה בבחי' הוי"ד והוא בחי' אהבה בתענוגים, דכאהבה רכה הנה אף שהיא למעלה מטו"ד אבל מ"מ הוא מרגיש שהוא אוהב, משא"כ בבחי' אהבה בתענוגים הרי הוא מביטול, וכדאי"ת הלשון במקום אחר³⁵, אז ער פאָרלירט זיך אינגאַנצן, והוא מצד גודל התענוג עד כלות הנפש שנמלה נפשו. ובפרט לפי המבואר כאן אשר העבודה בבחי' הוי"ד הוא יר"ע, הרי כללות ענין היראה ה"ע הכיטול, ובפרט בחי' יראה עילאה, יראת כושת, הרי הוא כיטול במציאות לגמרי. והוא המדרגה הרביעית שכתשובה, היינו בחי' היות נעלית שכתשובה, דזהו תשובה אותיות כושת ואותיות כושה, בחי' יר"ע יראת כושת, שהוא שלימות התשובה. וזהו ג"כ מה שמבואר כמ"א³⁶ אשר סדר העבודה הוא דחילא ורחימא רחימא ורחימא, דהחלת העבודה הוא דחילא, יר"ת וקבלת עול מלכות שמים, ואח"כ הוא העבודה דרחימא, אהבה זוטא שעפ"י טו"ד, ואח"כ הוא העבודה דרחימא, אהבה רכה שלמעלה מטעם ודעת, ואח"כ הוא העבודה דרחימא, בחי' יראה עילאה.

והנה כ' עבודת אלו כתשר"ע מלמעלה"ע ומלמעלה"ט נרמזים כהי' לשונות של גאולה וגאלתי אתכם ולקחתי אתכם לי לעם. וגאלתי אתכם הוא העבודה שמצד אשר ע"י עילאה, כינה, דגאולה בשמינית והוא כספירת הכינה, דזהו"ע הגאולה אשר ע"י העבודה שמצד הכינה נגאל גם מבחי' מצרים דקדושה, שישנו בחי' מצרים דקדושה וגי' שר"י פיעה המונעים ומעכבים אשר לא יאיר כלב עצם האור כמו שהוא בהמוח³⁷, הנה ע"י העבודה בבחי' אה"ר שלמעלה מטו"ד אזי לא ישנם שום מונעים ומעכבים ומאיר האור כלב כמו שהוא בהמוח. ולקחתי אתכם לי לעם הוא העבודה בבחי' יר"ע, דכל מקום

(35) זכרים שנאמר בהמאמר הלשון: "דקיום המצות הוא בדרך קבלת עול דוקא, שקיום

המצות אין צ"ל עפ"י טעם ודעת כ"א בדרך שאמרת ונעשה רצונך", ואולי לשון זה שייך ל' ז"ל: "ומ"מ עבודתו הוא בדרך קבלת עול, ובהלשון קבלת עול מצות, דקיום המצות